

Poletni gozdarski tabor za dijake

Zadnji teden junija, od torka, 25. do nedelje, 30. junija 2019, je v skavtskem okoljskem centru v Kočevskem rogu potekal 2. poletni gozdarski tabor za dijake, ki smo ga organizirali na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete. Dijaški tabor je ena izmed promocijskih aktivnosti, s katerim želimo dijakom približati študij ter delo gozdark in gozdarjev. Opažamo namreč, da zanimanje za študij gozdarstva upada, zlasti med gimnazijci, kar je po našem prepričanju zaskrbljujoče za prihodnost stroke. Tabora se je udeležilo devet dijakinj in dijakov iz različnih delov Slovenije (Osrednjeslovenska, Prlekija, Koroška, Notranjska in Dolenjska).

Tabor smo si organizatorji (avtorji prispevka), po vzoru prvega tabora iz leta 2017, zamislili tako, da je bil vsak dan namenjen enemu izmed področij gozdarstva. Tako so udeleženci spoznavali varstvo gozdov, prostoživeče živali in lovstvo, gozdno in vegetacijsko ekologijo ter gozdno tehniko in ekonomiko.

Prvi dan je bil po kratki splošni predstavitvi gozdarstva namenjen varstvu gozdov. Roman Pavlin je udeležencem predstavil najpomembnejše abiotске in biotске dejavnike, ki ogrožajo gozdove. Dijake smo seznanili z vplivi podnebnih sprememb in vse pogostejšimi ujmami, ki lahko privedejo do nagle namnožitve posameznih skupin žuželk. Za nekaj najznačilnejših gozdnih žuželk smo pripravili vzorce njihovih simptomov na gozdnem drevju v obliki ravnih sistemov pod skorjo in v beljavi, izhodnih odprtih, miniranih listov, skeletiranih listov in zoocecidijev (šišek) na različnih delih rastlin. Od povzročiteljev bolezni gozdnega drevja je bil poudarek na parazitskih glivah in njihovih simptomih (razbarvanje listov, micelijske prevleke, nekroze rastlinskih delov, pojav trosišč in stromatičnih zasnov). Gozdno varstvene ukrepe smo predstavili kot posege v ekosistem, ki ne smejo imeti občutnih posledic na ostale gozdne organizme, kar izključuje uporabo nevarnih pesticidov. Na terenskem delu so si udeleženci

Slika 1: Udeleženci tabora ob Kraljici Roga (foto: G. Fidej)

tabora v okoliških gozdovih ogledali simptome žuželk na bukvi in jelki. Nekaj najznačilnejših predstavnikov gozdnih žuželk so si sodelujoči lahko ogledali tudi pod binokularno lupo, npr. saproksilni vrsti *Ips typographus* (osmerozobi smrekov lubadar) in *Pityogenes chalcographus* (šesterozobi smrekov lubadar) ter plenilsko vrsto *Thanasimus formicarius* (mravljinčasti pisanec). S strani sodelujočih je bilo največ vprašanj zastavljenih v zvezi s kompleksnim delovanjem feromonov, ki se uporabljajo tudi za obvladovanje podlubnikov v kontrolno-lovnih pasteh.

Drugi dan je bil posvečen prostoživečim živalim in lovstvu. Klemen Jerina, Vera Zgonik in Jernej Javornik so dijakom predstavili najpomembnejše vrste sesalcev in ptičev v naših gozdovih. Udeležence smo seznanili z značilnostmi in ekologijo parkljarjev in velikih zveri ter nekaterih pogostejših mezoplenilcev ujed in vranov. Sledila je predstavitev interakcij med živalmi in rastlinami. Le te smo opisali v smislu koevolucije in medsebojne odvisnosti vrst; razvoja aktivne in pasivne zaščite rastlin pred plenjenjem, zoohorije ter transporta hranil. Predstavili smo še organiziranost lovstva ter lovsko-upravljaljsko načrtovanje v Sloveniji. Dijakom je bila posebej zanimiva tudi telemetrija prostoživečih živali, saj so lahko na terenu v okolici Lovskega vrha locirali in sledili košuti v sklopu enega izmed naših raziskovalnih projektov. Enega izmed prostih večerov smo izkoristili za opazovanje živali iz visokih prež, za kar gre zahvala revirnemu lovcu Juretu Škulju in vodji LPN na Kočevskem, Marku Vilfanu. Udeleženci so se seznanili tudi z monitoringom volkov z izzivanjem tuljenja, ki ga je predstavila Urša Fležar iz društva Dinaricum. Po pričakovanju je bilo s strani udeležencev največ vprašanj na temo velikih zveri. Razvila se je tudi burna debata glede odstrela volkov in medvedov, kar je verjetno posledica družbenih razmer v času tabora.

Tretji dan smo z udeleženci pod vodstvom Gala Fideja in Andreja Rozmana obiskali pragozd Rajhenavski Rog. Udeleženci so spoznali ekologijo glavnih drevesnih vrst dinarskih gozdov, to so jelka, bukev in smreka. Opazovali smo razlike med gospodarskim gozdom in pragozdom ter poudarili pomen odmrlih ostankov dreves za

biotsko pestrost. Pojasnili smo pomen raziskovanja pragozdov oz. gozdnih rezervatov pri vpeljevanju spoznanj v sonaravno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji. Mimo izjemne jelke, Kraljice roga, smo pot nadaljevali k udorni jami, rezervatu Prelesnikova koliševka, ki je kot kraško mrazišče zanimiva zaradi vegetacijskega obrata. Udeleženci so bili navdušeni nad različnimi življenjskimi strategijami drevesnih vrst in kako jih upoštevamo pri sonaravnem gospodarjenju z gozdovi.

Predzadnji dan tabora je bil namenjen gozdni tehniki in ekonomiki. Anton Poje in Matevž Mihelič sta dijakom prikazala zgodovinski razvoj gozdne tehnike na področju Roške žage. V ta namen smo si ogledali stalno razstavo, ki je postavljena v kleti skavtskega doma ter se seznanili s problematiko gozdnih prometnic. Mednje sodijo tudi gozdne železnice, zato smo nadaljevali z ogledom ostankov gozdne železnice na Žagi. V nadaljevanju terenskega dela smo dijake seznanili s problematiko poškodb gozdnih tal, ki nastanejo po delu s težko gozdarsko mehanizacijo. Na terenu smo bili gostje podjetja SiDG, kjer smo na aktivnem delovišču tega podjetja dijakom prikazali celoten postopek pridobivanja lesa od strokovne izbire drevja za posek, do sečnje in spravila lesa. Pri sečnji z motorno žago smo posebno pozornost posvetili pravilnim in varnim tehnikam dela, pri spravilu lesa s prilagojenim kmetijskim traktorjem pa smo se predvsem dotaknili problematike poškodb tal ter načrtovanja odpiranja gozdov, ki je nujno za okolju prijazno izvedbo del. Sproti smo odgovarjali na številna vprašanja, seveda pa brez fotografiranja v traktorju ni šlo.

Tabor smo zaključili še z obiskom pragozda Krokara, kjer smo s čudovitim razgledom na obširne gozdove Kolpske doline in sosednjega Gorskega kotarja udeležencem pojasnili, da je bil pragozd Krokara sprejet pod UNESCO naravno dediščino evropskih bukovih gozdov, kot pomembno ledenodobno zatočišče, od koder se je po zadnji poledenitvi bukev najverjetneje razširila v srednjo Evropo in proti Karpatom.

Tabor ni bil namenjen zgolj spoznavanju gozdarstva, pač pa tudi preživljanju prostega časa v naravi. Večkrat smo popoldan in zvečer odšli na kopanje v Kočevsko jezero, si v Kočevju ogledali tekmovanje v metu motorke, se večkrat

Gozdarstvo v času in prostoru

odpravili na sprehode na vrh Roga, se družili ob tabornem ognju, si pripravili okusno podpeko iz mesa divjega prašiča ter poizkušali ostalo »divjo« hrano (npr. korenike repinca).

Zanimanjem dijakov za predstavljene teme je bilo veliko. Dijaki so pri večini dejavnosti aktivno sodelovali, spraševali in kritično razmišljali. Sodeč po anketi, so se veliko naučili o gozdu in gozdarstvu. Tabora se je večina udeležila predvsem zato, ker jih je zanimalo, kaj se skriva pod imenom »gozdarski tabor« in ker so želeli prosti čas preživeti v naravi nekoliko »odrezani« od ostalega sveta. Glede na pozitivne odzive dijakov verjamemo, da smo jim to omogočili v največji meri. Prav tako so spoznali, da je gozdarstvo mnogo več, kot le »sekanje dreves«. Kljub temu se najverjetneje za študij gozdarstva ne bo odločil nihče. Zato se pri tem pojavlja vprašanje kako pri mladih spodbuditi zanimanje za gozdarstvo (Ne »zgolj« za naravo in gozd?!). Na to vprašanje (še vedno) nimamo odgovora. Verjetno je največ kar lahko v zvezi s tem trenutno storimo raziskovalci in predavatelji na oddelku za gozdarstvo BF, da nadaljujemo s podobnimi aktivnostmi, kjer bomo s strastjo korektno in iskreno posredovali

naša znanja mladim, ne glede na vse. Pri tem bi si v prihodnje vsekakor želeli sodelovanja tudi drugih inštitucij, ki delujejo na področju gozda in gozdarstva.

Tabor je finančno podprla Pahernikova ustanova, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala gre tudi vsem omenjenim zunanjim izvajalcem, ki so pomagali pri izvedbi tabora. Prav tako bi tabor zelo težko izvedli brez pomoči študentov gozdarstva in Društva študentov gozdarstva. Posebna zahvala gre tako študentom: Hani Štraus, Timu Pircu, Luki Kocjančiču, Luki Jernejčiču in Davidu Raidi za pomoč pri vsakdanjih opravilih v koči.

Jernej JAVORNIK¹, Vera ZGONIK¹,
Gal FIDEJ¹, Tine HAUPTMAN¹,
Klemen JERINA¹, Matija KLOPČIČ¹,
Matevž MIHELICH¹, Roman PAVLIN¹,
Anton POJE¹, Andrej ROZMAN¹ in
Dušan ROŽENBERGAR¹

¹ Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta,
Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire,
Večna pot 83, 1000 Ljubljana, Slovenija

Slika 2: Veseli, a utrujeni ob zaključku tabora v pragozdu Krokar (foto: A. Jenič)